

Тема 24.

Основні поняття і терміни теми.

Терміни треба розуміти, а не зубрити напам'ять. Більшість понять пояснюються в конспекті та відеолекції.

Геноцид	цілеспрямовані дії з метою знищення повністю або частково окремих груп населення чи цілих народів за національними, етнічними, расовими, корисливими або релігійними мотивами.
Голодомор	масовий голод 1932-1933 рр. в Україні та деяких інших регіонів СРСР, штучно організований радянським керівництвом
ГУТАБ	Головне управління таборів (російською – Главное управление лагерей – ГУЛАГ). Підрозділ Народного комісаріату внутрішніх справ СРСР 1934-1956 рр., який керував системою виробничо-трудова (концентраційних) таборів
Закон «про п'ять колосків»	постанова 1932 р. «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів та кооперації і зміцнення суспільної (соціалістичної) власності», відома в народі як «Закон про п'ять колосків». Згідно з цим законом за крадіжку колгоспного майна передбачався розстріл із конфіскацією всього майна або позбавлення волі терміном не менш ніж на 10 років
Соціалістична індустріалізація	це система заходів, спрямованих на прискорений розвиток важкої промисловості з метою технічного переозброєння і зміцнення

	оборозодатності країни в умовах командно-адміністративного управління економікою.
Соціалістичний реалізм	термін, що закріпився у радянському мистецтвознавстві для позначення художнього методу та стилю, що панував у СРСР з 1930-х. Соцреалізму був єдиним офіційно дозволеим в Радянському Союзі «творчим методом» літератури і мистецтва
Колективізація сільського господарства	примусова система заходів, спрямована на перетворення одноосібних селянських господарств у великі колективні й радянські господарства (колгоспи і радгоспи)
Націонал-ухильництво	своєрідний ідеологічний штамп, негативна оцінка, що вживалася в агітаційно-пропагандистській роботі в СРСР і стосувалася тих членів компартії, які в теорії і практиці національної політики «переоцінювали, перебільшували значення місцевих особливостей».
Паспортна система	заходи щодо документування, тобто обліку та легітимації громадян з боку держави. У СРСР загальна паспортизація населення почалась у 1932 році. Особи, які не отримували паспорт, не мали право змінити місце проживання. В основному паспорти не отримувало сільське населення.
П'ятирічка	п'ятирічний план щодо розвитку економіки СРСР на 5 років – це централізовані державні перспективні плани, які були спрямовані на розвиток економіки, техніки, науки, освіти та культури в СРСР на 5 років.

Репресії	заходи державного примусу, покарання
Розкуркулення	експропріація індивідуальних селянських господарств. Складова частина політика суцільної колективізації СРСР у 30-ті рр. XX ст.
«Розстріляне відродження»	літературно-мистецька генерація України 1920-1930-х років, репресована сталінським режимом
«Чорна дошка»	адміністративно-репресивний засіб колективного покарання сільського населення, насамперед в Україні. Режим «чорних дощок» передбачав занесення цілих районів, населених пунктів, колгоспів, сільських рад на так звані «чорні дошки». Це означало блокування їх спецзагонами та військами, недопущення виїзду населення за межі цих територій, вилучення всіх продуктів харчування, заборону торгівлі